

Pożegnanie Ministra Mieczysława Zajfryda (1922–2020)

W ostatnim dniu lipca 2020 roku zmarł Minister Mieczysław Zajfryd, jeden z ostatnich wielkich ludzi transportu, cichy ale skuteczny polityk, a przede wszystkim wspaniały Człowiek, będący wzorem do naśladowania dla wielu pokoleń kolejarzy. Trudno dobrać odpowiednie słowa, aby choć w części opowiedzieć o Jego dokonaniach i przymiotach Jego charakteru. Święty Jan Bosko powiedział, że: *W chwili śmierci zbieramy to, co zasialiśmy w ciągu życia*. A tu siejba była obfita i plony wspaniałe. Podstawą dokonań Ministra była wierność obranej drodze życiowej, tytaniczna praca i żelazna konsekwencja w działaniach.

Mieczysław Zajfryd rozpoczął pracę na kolei w 1940 roku w Brześciu, w wieku niespełna 18 lat, najpierw jako robotnik, a następnie magazynier. Pracując, pogłębiał wiedzę ogólną i zawodową, dzięki czemu uzyskiwał kolejne awanse zawodowe. W latach 1945–1952 był zatrudniony na stanowisku dyżurnego ruchu na stacjach w Ozorkowie, następnie w Kutnie i wreszcie jako naczelnik wydziału w Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w Krakowie. W 1953 roku był służbowo przeniesiony do pracy w administracji centralnej PKP, w której osiągał kolejne szczeble kariery. W 1958 roku minister komunikacji mianował Go dyrektorem Centralnego Zarządu Ruchu Kolejowego.

W latach 1965–1969 pełnił funkcję podsekretarza stanu w Ministerstwie Komunikacji. We wrześniu 1969 r., Sejm powołał Mieczysława Zajfryda na stanowisko ministra komunikacji, na którym pozostawał do marca 1976 roku. Od grudnia 1977 roku do października 1981 roku pracował pod władztwem pięciu premierów: od Józefa Cyrankiewicza do Wojciecha Jaruzelskiego. W przerwie sprawowania powinności ministra, pełnił funkcję zastępcy stałego przedstawiciela rządu Polski w Radzie Wzajemnej Pomocy Gospodarczej w Moskwie.

To jest tylko formalny opis drogi zawodowej Ministra. Na pewno ważniejsze są Jego dokonania, które trwale będą zapisane w historii kolei, a także pozostaną na zawsze symbolami wielkiego wysiłku myśli i rąk człowieka w procesie budowy i unowocześniania dróg żelaznych. Największą zasługą Ministra Zajfryda było zainicjowanie i zorganizowanie budowy Centralnej Magistrali Kolejowej o długości 224 km. Była to jedna z pierwszych w Europie linii dużych prędkości (200–250 km/h) i jedyna do tej pory w Polsce. W pierwszym okresie eksploatacji kursowały po niej pociągi towarowe, a od 1984 roku zaczęły kursować pociągi pasażerskie i do dziś CMK jest wykorzystywana głównie do przewozu osób.

Drugą ważną inwestycją kolejową, w realizacji której M. Zajfryd miał duży udział, jest Linia Hutnicza Szerokotorowa (pierwotnie nazywana Linią Hutniczo-Siarkową), o długości prawie 395 km. Zbudowana w latach 1976–1979, jest najbardziej wysuniętą na zachód w Europie linią kolejową o szerokości toru 1520 mm. Dziś należy do najbardziej rentownych linii polskiej sieci kolejowej, a w świetle coraz większego ożywienia Jedwabnego Szlaku, jej rola będzie zapewne wzrastać. Należy również wspomnieć o innych zasługach Ministra dla kolei – choćby o budowie VIII wylotu ze Śląska lub południowej obwodnicy kolejowej Śląska. Minister Zajfryd wniósł także wielki wkład w unowocześnianie taboru kolejowego oraz usprawnienie procesów przewozowych. Działania te umożliwiły niespotykane wcześniej zwiększenie kolejowych przewozów pasażerskich i towarowych.

Minister nie zaniedbywał innych obszarów działalności. Świadczą o tym, wśród wielu innych, dwa przykłady. Pierwszy przykład – dla kolejarzy jest bardzo ważna tradycja i pamięć o historii. Pierwsze samodzielne muzeum kolejnictwa powołał minister komunikacji Paweł Romocki w 1927 roku. Zniszczenia wojenne i póź-

niejsze trudności spowodowały, że ta placówka praktycznie nie funkcjonowała, aż wreszcie w 1953 roku została zamknięta. Decyzją ministra Zajfryda z 1972 roku, Muzeum Kolejnictwa wznowiło działalność w siedzibie użytkowanej do dziś. Drugi przykład. Ponieważ poziom ogólnego wykształcenia kolejarzy pozostawiał wiele do życzenia, Minister zachęcał do podnoszenia kwalifikacji m.in. przez udzielanie stypendiów fundowanych, wzmocnienie dyrekcyjnych ośrodków szkolenia zawodowego, a także popularyzację piśmiennictwa fachowego. W ścisłej współpracy z Wydawnictwami Komunikacji i Łączności wydawano pięć miesięczników branżowych.

Bogactwem człowieka są: uśmiech, przyjazny gest, pogodne słowo. Oprócz tych przymiotów, Minister M. Zajfryd był obdarzony niespotykanym taktem, kulturą bycia, skłonnością do przekonywania argumentami, a nie epitetami. Przy ogromnej wiedzy i rzadko spotykanych kompetencjach, był człowiekiem niezwykle skromnym i wrażliwym na ludzką niedolę, ale jednocześnie nietolerującym „bylejakości” i „dojutrkości”.

Nieodżałowany Ministrze! Dziękujemy Ci za wszystko co uczyniłeś dla naszego państwa, dla naszej kolei i dla każdego z nas osobiście. To, że jesteśmy tacy, jacy jesteśmy, w dużym stopniu zawdzięczmy Tobie. Na długo pozostaniesz w naszych myślach i w naszych sercach.

Żegnaj Ministrze, żegnaj Nauczycielu, żegnaj Przyjacielu. Spoczywaj w pokoju. Cześć Twojej pamięci.

Adam Wielądek